Elektronicznie podpisany przez:
Łukasz Marek Borkowski
dnia 28 kwietnia 2025 r.

UCHWAŁA NR XIV/247/25
RADY MIASTA KATOWICE

z dnia 28 kwietnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” za 2024 rok

Na podstawie art. 12 pkt 4 i art. 4 ust. 1 pkt 3a) oraz art. 92 ust.1 pkt 1 i ust.2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn.zm.), w związku z art. 180 pkt 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) w wykonaniu uchwały nr LXXV/1555/24 Rady Miasta Katowice z dnia 21 marca 2024r. w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026"

Rada Miasta Katowice
uchwala:

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2024 roku „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Łukasz Borkowski

Załącznik do uchwały Nr XIV/247/25

Rady Miasta Katowice

z dnia 28 kwietnia 2025 r.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026 za 2024 rok

KATOWICE
dla odmiany

Spis treści

WPROWADZENIE	**3**
CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA	**5**
Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej	**5**
Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej	**5**
Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów	**8**
Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcje rodziny zastępczej	**11**
Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji	**12**
Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych	**17**
Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej	**20**
Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	**22**
Cel szczegółowy 8: Ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	**23**
Koszty realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” w 2024r.	**24**
Podsumowanie	**26**

WPROWADZENIE

Głównym celem „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" jest rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej. Obejmuje on między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy. Realizacja programu poza ustawowym obowiązkiem, ma na celu zwiększenie dostępności usług rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci pochodzących z miasta Katowice oraz ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań powiatu należy między innymi:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym, opuszczającym różne formy pieczy zastępczej rodzinnej bądź instytucjonalnej,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej przez tworzenie grup wsparcia i udzielanie poradnictwa specjalistycznego,
- prowadzenie rejestru danych o rodzinach zastępczych i kandydatach,
- finansowanie świadczeń należnych rodzinom zastępczym, dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych oraz usamodzielnianym wychowankom.

W 2024 r. w mieście Katowice zadania organizatora pieczy zastępczej realizowane były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W strukturach organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach funkcjonuje specjalnie do tego celu powołany Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zatrudniający wyspecjalizowaną kadrę.

W 2024 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał **29** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (21 etatów), **1** pedagoga i **6** psychologów (w tym 1 etat głównego specjalisty psychologa) oraz 1 referenta. W 2024 r. w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach pracowało łącznie **37** osób.

Najważniejszym celem rodziny zastępczej jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego i sprawowanie pieczy zastępczej nad dzieckiem – osobiście, aż do czasu jego powrotu do rodziny pochodzenia, adopcji, usamodzielnienia lub zapewnienia opieki i wychowania w innej formie (np. w placówce leczniczej, resocjalizacyjnej albo w domu pomocy społecznej). W swoich działaniach rodzina zastępcza powinna mieć na względzie zwłaszcza podmiotowość dziecka oraz jego prawo do utrzymywania osobistych kontaktów z krewnymi i innymi bliskimi osobami, zaspokojenie jego potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodziny zastępcze dzielimy na:

- rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,
- rodziny zastępcze niezawodowe,
- rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne.

Tabela nr 1 – Rodziny zastępcze w Katowicach

l.p.	**Rodziny zastępcze**	**2024 r.**	**Prognoza na 2025 r.**
1	Rodziny zastępcze ogółem, w tym:	289*	297*
2	rodziny zastępcze spokrewnione	183	184
3	rodziny zastępcze niezawodowe	97	101
4	rodziny zastępcze zawodowe	11	14

*dwie rodziny pełnią funkcję jednocześnie rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej

Tabela nr 2 – Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Katowic

l.p.	**Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych**	**2024 r.**	**Prognoza na 2025 r.**
1	dzieci w rodzinach zastępczych ogółem, w tym:	442	458
2	w rodzinach zastępczych spokrewnionych	232	234
3	w rodzinach zastępczych niezawodowych	130	134
4	w rodzinach zawodowych	80	90

W okresie pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej (niezależnie od jej typu), każdemu dziecku zapewnia się ustabilizowane życie rodzinne i zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Poszanowanie prawa dziecka do utrzymania więzi z rodziną pochodzenia przejawia się poprzez umożliwienie mu spotkań z rodzicami, rodzeństwem bądź dziadkami zgodnie z ustalonym terminarzem spotkań. Zależnie od dalszych losów dziecka, zawodowe rodziny zastępcze w okresie sprawozdawczym umożliwiały kandydatom na rodziny adopcyjne i zastępcze nawiązywanie kontaktu z dzieckiem.

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego (zwana dalej pogotowie rodzinne) dziecko może zostać umieszczone na czas trwania toczącego się postępowania sądowego (sprawy opiekuńczej) na mocy tymczasowego postanowienia sądu. W przypadku noworodków pozostawionych przez matki w szpitalu, pogotowia rodzinne odbierają osobiście dzieci ze szpitala, na podstawie tymczasowego postanowienia sądu i skierowania wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. Pogotowie rodzinne ma ponadto obowiązek przyjęcia dziecka doprowadzonego przez policję (częstokroć w godzinach wieczornych lub nocnych). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach każdorazowo zawiadamia sąd o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym.

Dzieci z uregulowaną sytuacją prawną są zgłaszane do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania odpowiednich rodzin adopcyjnych. Dotyczy to sytuacji, w których rodzice zrzekli się prawa do wychowania własnego dziecka lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej albo dziecko było pozostawione w Oknie Życia. Przypadki pozostawienia noworodka zgłaszane są do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach bezpośrednio przez szpitale. W 2024 r. na terenie Katowic działały **3** pogotowia rodzinne, z czego jedno pogotowie funkcjonowało do końca stycznia 2024 r. Osoby prowadzące to pogotowie rodzinne przeszły na emeryturę.

W ciągu całego 2024 r. w pogotowiach rodzinnych przebywało łącznie **29 dzieci.**

Zawodowe rodziny zastępcze (długoterminowe)

Zawodowe rodziny zastępcze sprawują długookresową pieczę zastępczą nad dziećmi. Taka forma pieczy zastępczej jest najbardziej korzystnym rozwiązaniem, przede wszystkim dla wielodzietnych rodzeństw, które z powodu różnicy wieku nie miałyby szansy np. na wspólny pobyt w jednej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W 2024 r. na terenie Katowic funkcjonowało **8 rodzin zastępczych zawodowych**, w tym 4 rodziny przekształcone z niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe. Zawodowe rodziny zastępcze w 2024 r. pełniły pieczę zastępczą dla **51 dzieci**.

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne

Zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne zapewniają całodobową opiekę, wychowanie i pielęgnację dzieci chorych, niepełnosprawnych lub niedostosowanych społecznie, wymagających specyficznych oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 r. w Katowicach nie funkcjonowała żadna zawodowa

rodzina zastępcza specjalistyczna i nie odnotowano zainteresowania tą formą pieczy zastępczej ze strony pojawiających się kandydatów.

Podsumowanie

W roku sprawozdawczym, w zawodowych rodzinach zastępczych w Katowicach przebywało narastająco **80** dzieci, z czego **26 dzieci** przyjęto w 2024 r.

Zgodnie z „Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026", planowano zawarcie 4 nowych umów o prowadzenie zawodowej rodziny zastępczej i cel ten został osiągnięty. Zawarcie nowych umów pozwoliło na zwiększenie przepływu dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych do 80 dzieci w ciągu całego roku.

CELE PROGRAMU I PLANOWANE DO REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA

Cel główny: Rozwijanie lokalnego systemu pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej.

1. **Podejmowanie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. w mediach, portalach społecznościowych, na stronach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach i Urzędu Miasta Katowice.**

Jednym z zadań powiatu w zakresie rozwoju systemu pieczy zastępczej jest tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzin pomocowych. W 2024r. miasto Katowice podejmowało szereg działań mających na celu integrację środowiska katowickich rodzin zastępczych i wsparcie ich funkcjonowania. Ponadto wiele działań nakierowanych było na promowanie idei rodzicielstwa zastępczego wśród mieszkańców naszego miasta. Do realizacji tego celu wykorzystano różnorodne dostępne środki komunikacji i przekazu.

W 2024 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zorganizował spotkania Kawiarenki dla rodzin zastępczych, której celem była integracja i stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń między katowickimi rodzinami zastępczymi.

W ramach Kawiarenki dla rodzin zastepczych odbyły się następujące spotkania tematyczne:

- 23.02.2024 r. - spotkanie pod tytułem „Gdy dziecko ucieka lub nie wraca do domu" – prelekcja pracownika Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej w Katowicach. W spotkaniu wzięło udział 15 osób.
- 22.04.2024 r. - spotkanie pod tytułem „Wspieranie dziecka z FAS", które poprowadziła dr Anna Piekacz. W spotkaniu wzięło udział 15 osób.
- 14.06.2024 r. - spotkanie na temat bezpiecznego funkcjonowania seniorów w codziennym życiu poprowadzone przez pracowników Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej w Katowicach poprowadziło. W spotkaniu wzięło udział 7 osób.
- 20.09.2024 r. – spotkanie pod tytułem „Neuroróżnorodność i spektrum ADHD" zorganizowane we współpracy z Centrum Wsparcia Terapeutycznego „Spektrum", poprowadzone przez pracownika Fundacji „OBYWATEL SZTUKI". W spotkaniu uczestniczyło 10 osób.
- 4.10.2024 r. spotkanie z Panem Wiceprezydentem Miasta Katowice, podczas którego rodzice zastępczy mieli okazję przedstawić swoje najważniejsze potrzeby i problemy (np. mieszkaniowe, trudności z dostępem do lekarzy specjalistów). W spotkaniu uczestniczyły 32 osoby.
- 22.10.2024 r. spotkanie pod tytułem „Zjawisko przemocy w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej" poprowadzone przez kierownika Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. W spotkaniu wzięło udział 10 osób.
- 15.11.2024 r. spotkanie dotyczące „Zjawiska przemocy rówieśniczej - jego rozpoznawania, przeciwdziałania i wsparcia" poprowadzone przez psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. W spotkaniu wzięło udział 16 osób.

W dniu 22 maja 2024 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zorganizował uroczyste obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w Miejskim Domu Kultury „Koszutka" w Katowicach. Podczas uroczystości wyróżnionym rodzinom zastępczym wręczono dyplomy i upominki. Natomiast wychowankowie rodzin zastępczych wraz z opiekunami mieli możliwość obejrzenia

spektaklu teatralnego pod tytułem „Królewna Marysia” Teatru Lufcik na Korbkę oraz magicznego show Sztukmistrza z Jastrzębia. Uroczystość była również okazją do wzajemnego poznania się rodzin zastępczych i wymiany doświadczeń.

Dnia 1 czerwca 2024 r. odbył się piknik z okazji Dnia Dziecka zorganizowany przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach we współpracy z Żłobkiem Miejskim w Katowicach. W pikniku uczestniczyły dzieci uczęszczające do Żłobka Miejskiego wraz ze swoimi rodzicami/opiekunami oraz katowickie rodziny zastępcze ze swoimi podopiecznymi. Podczas tego wydarzenia pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach promowali rodzicielstwo zastępcze.

W dniach 10-13 czerwca 2024 r. pracownicy Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Działu ds. Rodzin z Dziećmi i Poradnictwa Specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice wzięli udział w wizycie studyjnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gdyni. Celem wizyty studyjnej była wymiana dobrych praktyk w zakresie promocji rodzicielstwa zastępczego. Uczestnicy wizyty zapoznali się z działaniami realizowanymi w obszarze pieczy zastępczej w mieście Gdynia, ze szczególnym uwzględnieniem prowadzenia kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego oraz działań integrujących środowisko gdyńskich rodzin zastępczych.

W 2024r. przygotowana została kolejna edycja kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego pod nazwą **„Podaruj dzieciom nadzieję na nowy dom”**, której realizatorem był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, przy wsparciu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice. Inauguracja kampanii odbyła się dnia 24.06.2024 r. podczas briefingu prasowego Wiceprezydenta Miasta Katowice. W briefingu uczestniczyli reprezentanci katowickich rodzin zastępczych – Państwo Imiołczyk, Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice, Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Główny Specjalista Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

W 2024r. ramach kampanii zrealizowano następujące działania:

1. W maju, lipcu, wrześniu oraz listopadzie 2024 r. pracownicy Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii oraz Zespołu ds. Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach promowali rodzicielstwo zastępcze w galerii handlowej Silesia City Center. Pracownicy przekazywali podstawowe informacje dotyczące rodzicielstwa zastępczego oraz udzielali odpowiedzi na zadawane przez zainteresowane osoby dotyczące tej kwestii, rozpowszechniali ulotki dotyczące rodzicielstwa zastępczego „Podaruj dzieciom nadzieję na dom” oraz poradniki „10 pytań o odzicielstwo zastępcze”.

2. W czerwcowym wydaniu informatora miejskiego „Nasze Katowice” został zamieszczony artykuł „Podaruj dzieciom nadzieję na dom”, zachęcający mieszkańców Katowic do pełnienia roli rodziny zastępczej. W artykule zamieszczono również informacje o tym, kto może zostać rodzicem zastępczym, na jaką pomoc mogą liczyć katowickie rodziny zastępcze oraz dane kontaktowe do działów, do których osoby chętne mogą się zgłaszać.

3. W maju 2024 r. TVP 3 Katowice przygotowało na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej spot promujący ideę rodzicielstwa zastępczego. Do nagrania materiału wykorzystanego w spocie zaangażowała się jedna z katowickich rodzin zastępczych. W efekcie powstał 38-sekundowy spot, którego celem jest zachęcenie mieszkańców miasta Katowice do zostania rodziną zastępczą. Spot był emitowany na antenie TVP 3 Katowice w okresie od 18.11.2024r. do 10.12.2024r. Został on również zamieszczony w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

4. Promowano ideę rodzicielstwa zastępczego podczas pikniku z okazji „Święta Giszowca” zorganizowanego przez Miejski Dom Kultury "Szopienice-Giszowiec" w Katowicach.

5. W Katowickim Informacyjnym Serwisie SMS zamieszczono informację dotyczącą prowadzonej kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze.

6. W okresie od 15.07.2024r. do 31.12.2024r. reklama promująca rodzicielstwo zastępcze eksponowana była w 3 centrach przesiadkowych w infokioskach.

7. Dnia 26.09.2024 r. w Parku Alojzego Budnioka w Katowicach odbyło się uroczyste odsłonięcie rzeźby „Beboczej rodziny zastępczej", na postumencie której umieszczono hasło kampanii. W bliskim sąsiedztwie zasadzone zostało również drzewo (klon) jako symbol rodzicielstwa zastępczego. W ydarzeniu wzięli udział przedstawiciele rodzin zastępczych, władz miasta - Wiceprezydent Miasta Katowice, Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

8. W okresie od 1 do 30 września 2024 r. eksponowana była reklama typu city side na 4 autobusach należących do PKM Katowice.

9. Wystosowano pisemną prośbą o włączenie się we wsparcie kampanii do Żłobka Miejskiego, a za pośrednictwem Wydziału Edukacji i Sportu do katowickich przedszkoli, szkół oraz podmiotów działających w obszarze edukacji i sportu (wsparcie poprzez wykorzystanie plakatów i ulotek, upowszechnianie informacji na spotkaniach/zebraniach z rodzicami, zamieszczenie materiałów promocyjnych na stronach www., w mediach społecznościowych, ekspozycję w miejscach ogólnodostępnych oraz o upowszechnianie informacji o kampanii w ramach spotkań/zebrań z udziałem pracowników, interesariuszy, a także podczas wydarzeń plenerowych, imprez i innych wydarzeń)

10. Wystosowano pismo do Prezesa Zarządu Spółki Katowickiej Agencji Wydawniczej z prośbą o zamieszczenie artykułu na portalu w Katowicach.eu dotyczącego rodzicielstwa zastępczego w Katowicach.

Inne działania wspierające rodziny zastępcze zrealizowane w 2024r. :

- w dniu 24.08.2024 r. rodziny zastępcze skorzystały z bezpłatnego wejścia na przedstawienie „Bajkowe zakończenie lata" w Filharmonii Śląskiej (4 rodziny zastępcze – łącznie 6 osób dorosłych i 6 dzieci).
- w dniu 20.09.2024 r. jedna rodzina zastępcza uczestniczyła w szkoleniu pt. „Kurs udzielania pierwszej pomocy małym dzieciom", którego organizatorem było Stowarzyszenie „Wspólnie w przyszłość".
- w dniu 18.10.2024 r. 53 rodziny zastępcze (150 osób) miały możliwość obejrzenia musicalu pt. „Pilot i Mały Książę" w Katowice Miasto Ogrodów.

W dniach od 01.11.2024 r. do 19.11.2024 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach brał udział w kampaniach:

- 19 dni przeciwko przemocy krzywdzeniu dzieci i młodzieży pod hasłem „Ej, to nie jest żart. To jest przemoc!" organizowanej przez Fundację „PO DRUGIE"
- „Dzieciństwo bez przemocy" organizowanej przez Fundację „Dajemy Dzieciom Siłę" i Krajową Koalicję na rzecz Ochrony Dzieci.

W ramach obu kampanii, na stronie Facebooka Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Katowicach każdego dnia publikowano wpisy i grafiki edukacyjne związane z tematem przemocy. Ponadto zorganizowano wydarzenie dla chętnych dzieci z rodzin zastępczych, którego celem było przygotowanie prac plastycznych na temat zjawiska przemocy. Podczas listopadowego spotkania Kawiarenki dla rodzin zastępczych odbył się przegląd prac plastycznych podopiecznych rodzin zastępczych oraz tematyczna prelekcja psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej nt. rozpoznawania przemocy rówieśniczej, jej przeciwdziałania i radzenia sobie z nią.

W dniu 10 grudnia 2024 r. odbyło się Świąteczne Spotkanie rodzin zastępczych i ich podopiecznych, które zostało zorganizowane przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Wychowankowie rodzin zastępczych pod opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej własnoręcznie wykonywali ozdoby choinkowe, ubierali wspólnie choinkę, a także wraz z opiekunami wspólnie kolędowali. Spotkaniu towarzyszył świąteczny nastrój. W czasie kiedy dzieci były zajęte wykonywaniem ozdób świątecznych, rodzice zastępczy przy kawie i słodkim poczęstunku mogli porozmawiać ze sobą, wymienić się doświadczeniami oraz spędzić czas w serdecznej atmosferze. Dzieciom uczestniczącym w spotkaniu wręczone zostały paczki świąteczne ufundowane przez Pana Eugeniusza Budnioka oraz przedsiębiorców ze Śląskiej Federacji Przedsiębiorców Polskich. W wydarzeniu wzięło około 80 osób, w tym 27 rodziców zastępczych.

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 2024 r. stale dostępna była informacja na temat warunków jakie należy spełnić, aby ubiegać się o ustanowienie rodziną zastępczą. Osoby odwiedzające stronę internetową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mogły uzyskać

podstawowe informacje na temat procesu kwalifikacyjnego kandydatów na rodziny zastępcze, rodzajów rodzin zastępczych oraz przysługujących rodzinom zastępczym i dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych świadczeń. Statystki dotyczące odsłon strony internetowej MOPS dotyczącej rodzicielstwa zastępczego wskazują, że w 2024 r. było 721 odsłon ww. strony internetowej. Największą liczbę wyświetleń strony zanotowano w marcu, lipcu oraz wrześniu 2024 r.

Tabela 3 - Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba odsłon zakładki dot. rodzicielstwa zastępczego na stronie internetowej MOPS	721	750
2	Liczba wydarzeń promujących zastępcze rodzicielstwo	4	2

Komentarz do powyższych danych:

W 2024 r. do Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zwróciły się telefonicznie lub osobiście 23 osoby (I kwartał - 5 osób, II kwartał - 8 osób, III kwartał - 8 osób, IV kwartał – 2 osoby), które powzięły informację o rodzicielstwie zastępczym między innymi ze strony internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, od pracownika socjalnego lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zainteresowani pozyskiwali też informacje od innych osób, w tym od rodziny zastępczej, znajomych lub prawnika.

W 2025 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie kontynuował aktywną kampanię na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów.

1. **Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i/lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.**

W 2024 r. kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przystępowali do procesu kwalifikacyjnego.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach sporządzali opinie oraz gromadzili dokumentację w celu potwierdzenia spełniania warunków wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z przepisu wynika, że pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom przebywającym na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, które:

- dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej,
- nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im ograniczona ani zawieszona,
- wypełniają obowiązek alimentacyjny,
- nie są ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone: zaświadczeniem lekarskim o stanie zdrowia, wystawionym przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- zapewniają odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe, umożliwiające dziecku zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, w tym rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego; właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań; wypoczynku i organizacji czasu wolnego;
- nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Ponadto pełnienie funkcji rodziny zastępczej niezawodowej lub zawodowej może być powierzone wyłącznie osobom, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. W przypadku rodziny zastępczej niezawodowej co najmniej jedna osoba, tworząca tę rodzinę musi wykazać stałe źródło dochodów. Kandydaci spełniający powyższe warunki byli kierowani do udziału w szkoleniu.

W 2024 r. do Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zgłosiło się łącznie 75 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastepczej. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastepczej przeprowadzili analizę sytuacji osobistej, rodzinnej, zdrowotnej, zawodowej i majątkowej **60 osób** (42 rodzin), deklarujących wolę ubiegania się o ustanowienie ich rodziną zastępczą, a 15 kandydatów zrezygnowało z udziału w procesie kwalifikacyjnym na różny jego etapie. Było to spowodowane między innymi chęcią sprawowania opieki nad dzieckiem w formie powierzenia go w pieczę bez ustanawiania rodziny zastępczej, deklaracją przejęcia opieki nad dzieckiem przez jego dalszą rodzinę, sytuacją zdrowotną kandydatów, sprawami osobistymi, deklaracją możliwości przejęcia opieki nad dzieckiem przez rodziców naturalnych przy ich odpowiednim wsparciu oraz motywacją adopcyjną.

Stosownie do art. 42 ust. 1 pkt 5b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pełnienie funkcji rodziny zastępczej może być powierzone osobom, których predyspozycje oraz motywacje do pełnienia tej funkcji zostały potwierdzone opinią psychologa. W 2024 r. psycholodzy oraz pedagog Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne i pedagogiczne kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe, na podstawie których sporządzano opinię psychologiczno – pedagogiczną. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badania psychologiczno – pedagogiczne **66** kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Spośród przebadanych **30** kandydatów posiadało odpowiednie predyspozycje i motywację do pełnienia w/w funkcji, a **21** kandydatów nie posiadało predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Wśród kandydatów, którzy poddali się badaniom psychologiczno – pedagogicznym nie było osób, które pełniły już funkcję rodziny zastępczej i wyraziły wolę przyjęcia pod opiekę kolejnych dzieci.

Stosownie do treści art. 96 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, osoby, które wyrażają wolę wspierania placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie działań wychowawczych, a w szczególności przygotowania dziecka do samodzielnego życia, po uzyskaniu akceptacji dyrektora placówki muszą uzyskać pozytywną opinię organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W 2024 r. do Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach nie zgłosiły się osoby zainteresowane pełnieniem w/w funkcji.

2. **Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.**

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej są obowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej lub prowadzonego przez ośrodek adopcyjny, zgodnie z programem szkolenia zatwierdzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny. Kandydaci na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe kierowani byli na szkolenie prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Rodziny i Zastępczego Rodzicielstwa Nowy Dom w Siemianowicach Śląskich. Odbyły się 2 szkolenia, w których wzięło udział **21 osób**, wszyscy uczestnicy ukończyli szkolenia z wynikiem pozytywnym.

Zgodnie z art. 44 ust. 5 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracownicy merytoryczni Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzili szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych przez sąd rodzin zastępczych spokrewnionych. Celem szkolenia było przygotowanie uczestników do pełnienia roli rodziny zastępczej, w tym do radzenia sobie z problemami dzieci i lepszego rozumienia ich potrzeb, a także dostarczenie rodzinom podstawowej wiedzy prawnej z zakresu pieczy zastępczej i prawa rodzinnego. Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione było realizowane w formie grupowej, w dwóch edycjach – wiosennej i jesiennej. W 2024 r. odbyło się **12** spotkań grupowych z uczestnikami szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej i nowo ustanowionych rodzin zastępczych spokrewnionych. Szkolenie rozpoczęło **15 osób** (11 rodzin), a ukończyło z wynikiem pozytywnym **12 osób** (8 rodzin). Ponadto 1 osoba (1 rodzina) ukończyła szkolenie w trybie indywidualnym.

Tabela 4 Wskaźniki realizacji:

L.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym:	75*	60 ****
	- liczba kandydatów spełniających warunki wynikające z art. 42 ust.1 ustawy o wspieraniu	30	-

	rodziny i systemie pieczy zastępczej		
	- liczba kandydatów niespełniających warunków wynikających z art. 42 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	21	-
	- liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z udziału w procesie kwalifikacyjnym	15	-
2	Liczba kandydatów, którym wykonano badania psychologiczno – pedagogiczne	66**	70
3	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	40***	50
4	Liczba osób, którym wykonano badania psychologiczno - pedagogiczne do pełnienia funkcji wspierającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	2
5	Liczba wydanych opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji wpierającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	5
6	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej:	5	5
7	Liczba osób, które ukończyły szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w tym z wynikiem pozytywnym:	34	40
	kandydaci na rodzinę zastępczą spokrewnioną	13	15
	kandydaci na rodzinę zastępczą niezawodową i zawodową	21	25

*9 osób będzie opiniowanych w 2025 r. i obecnie nie ma możliwości stwierdzenia, czy spełniają warunki do utworzenia rodziny zastępczej.

**w przypadku 8 osób (5 rodzin) badania predyspozycji i motywacji zostały przeprowadzone pod koniec roku, a opinie zostaną wydane w 2025 r.

*** W I półroczu 2024 r. wydano opinie o predyspozycji i motywacji 2 rodzinom (2 osobom), które z uwagi na stan zdrowia nie odbyły badania terminowo, tj. w IV kwartale 2023r.

****nie ma możliwości określenia ilu kandydatów spełni warunki

Komentarz do powyższych danych:

W 2024 r. liczba osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej była nieco wyższa niż w 2023 r. (62), co można poczytać jako efekt oddziaływania coraz szerzej zakrojonej kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze. Spośród kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, którzy poddali się procesowi opiniowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, tylko 30 spełniało warunki podstawowe dla kandydatów na rodziny zastępcze, natomiast 21 osób nie dawało rękojmi należytego pełnienia pieczy zastępczej nad dzieckiem, a 15 osób zrezygnowało z procesu kwalifikacji.

Liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej była wystarczająca wobec liczby osób, które pomyślnie przeszły proces kwalifikowania. W 2024 r. cztery rodziny przeszły dodatkowe szkolenie jako kandydaci do prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej. Trzy rodziny jeszcze w 2024r. podjęły trud zawodowego rodzicielstwa zastępczego, czwarta rodzina rozpoczęła działalność w 2025r.

Wpływ na liczbę uczestników szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe ma ponadto ilość wydawanych przez sąd postanowień o umieszczeniu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej u osób, które nie przeszły wcześniej szkolenia.

Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej.

1. **Bieżące gromadzenie, aktualizowanie i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów, dotyczących osób:**

- **zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,**
- **pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.**

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadził, aktualizował i uzupełniał dane w rejestrach. Obowiązek ten wynika z art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rejestry obejmują następujące dane:

- dane osobowe, w tym imię i nazwisko, data urodzenia, obywatelstwo, adres zamieszkania, stan cywilny,
- wykształcenie oraz zawód i miejsce pracy i źródła dochodu,
- dane o warunkach mieszkaniowych,
- data i wynik zaświadczenia lekarskiego oraz opinii z badań psychologicznych,
- ukończone szkolenia,
- liczba dzieci, pozostających pod opieką rodziny zastępczej,
- czy rodzina pełni funkcję zawodowej rodziny zastępczej.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jak również osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są zobowiązane do informowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach o każdej zmianie danych gromadzonych w rejestrach. Ponadto osoby te mają obowiązek przedłożenia co 2 lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia, wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawionej przez psychologa. Dane z rejestru Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach na bieżąco przekazywał do Sądu Rejonowego w Katowicach.

W Katowicach nie funkcjonują rodzinne domy dziecka, a w 2024 r. żadna osoba nie ubiegała się i nie uzyskała kwalifikacji do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Tabela 5 - Wskaźniki realizacji:

L.p.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	2025 r.
1	Liczba przekazanych sądowi kart dotyczących kandydatów i funkcjonujących rodzin zastępczych.	46	-

Komentarz do powyższych danych:

W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco aktualizowali dane o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz o osobach, które już sprawują pieczę zastępczą. Do Sądu Rejonowe przekazano łącznie 46 kart dotyczących kandydatów i już funkcjonujących rodzin zastępczych, w tym 43 dotyczyły osób pełniących funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, a 3 dotyczyły osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej. Ponadto pod koniec 2024r. koordynatorzy wprowadzili szczegółowe dane wszystkich rodzin zastępczych, kandydatów na rodziny zastępcze, dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i ich rodziców oraz usamodzielnianych wychowanków do Centralnego Rejestru Pieczy Zastępczej uruchomionego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Rejestr funkcjonuje od 15.01.2025 r. i zniósł konieczność odrębnego przekazywania sądowi kart. Od 2025r. Są będzie miał możliwość wglądu we wszytskie dane dotyczace pieczy zastepczej zamieszczone w Centralnym Rejetrze Pieczy Zastepczej. W związku z powyższym od 2025 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach nie będzie już przekazywał kart rejestrowych do sądu rejonowego.

Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji.

1. **Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora pieczy zastępczej.**

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka albo zapewnienie opieki i wychowania w środowisku zastępczym. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności uwzględniając jego poczucie godności, wartości i indywidualności oraz jego potrzeby. Zapewnia mu dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych oraz zapewnia dziecku kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, jak również dba o rozwój uzdolnień i zainteresowań.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie postanowienia sądu, a w przypadkach interwencyjnych dziecko może być doprowadzone do zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego przez Policję albo Straż Graniczną. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek gromadzenia i przekazywania rodzinom zastępczym szczegółowych informacji, dotyczących sytuacji prawnej i rodzinnej przyjmowanego dziecka. Ponadto rodzina zastępcza w miarę możliwości powinna mieć zapewniony kontakt z dzieckiem jeszcze przed jego umieszczeniem w tej rodzinie.

W 2024 r. sąd ustanowił **27** nowych rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, zamieszkałych w Katowicach, w których umieszczono łącznie **46** dzieci. Do rodziny biologicznej nie powróciło żadne dziecko z niezawodowej lub spokrewnionej rodziny zastępczej.

Jedynie zawodowe rodziny zastępcze, w tym pogotowia rodzinne, nie miały możliwości wcześniejszego nawiązania kontaktu z dziećmi, które do tych rodzin były przyjmowane. Informacje odnośnie sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci przyjętych do pogotowi rodzinnych i innych zawodowych rodzin zastępczych, przekazywano rodzinom niezwłocznie po przyjęciu dziecka, a w przypadku dzieci z rodzin, które wcześniej nie były znane pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach (nie korzystały z żadnej formy wsparcia) – informacje przekazywano zawodowym rodzinom zastępczym w miarę ich pozyskiwania. W 2024 r. do **pogotowi rodzinnych** przyjęto **12 dzieci**. Pozostałe zawodowe rodziny zastępcze w 2024 r. przyjęły **14 dzieci**.

Zgodnie wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przekazano rodzinom zastępczym następującą dokumentcję dotyczącą przyjmowanego do rodziny dziecka:

- odpis aktu urodzenia,
- orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej,
- dokumentację o stanie zdrowia dziecka,
- dokumentację szkolną,
- diagnozę psychofizyczną,
- informację o specjalnych potrzebach edukacyjnych przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka,
- plan pracy z rodziną lub informacja o sytuacji rodziny dziecka.

W celu realizacji powyższego zadania, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach mają prawo do uzyskania informacji oraz otrzymania lub wglądu do wszelkiej dostępnej dokumentacji (w tym prawnej i medycznej) dotyczącej dziecka. W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco gromadzili i przekazywali nowo ustanawianym rodzinom zastępczym wymaganą prawem dokumentację dzieci. Należy jednak podkreślić, że w przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych, dokumentacja dzieci zazwyczaj znajdowała się w posiadaniu rodziny zastępczej, jeszcze przed jej ustanowieniem przez sąd.

Rodziny zastępcze obejmuje się na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dla rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie Katowic wyznacza Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach - jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba legitymująca się wykształceniem wyższym na

kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na dowolnym kierunku, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji oraz posiadająca co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną (także jako rodzina zastępcza). Zadania koordynatora szczegółowo opisuje art. 77 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który wymienia między innymi udzielenie pomocy w realizacji pieczy zastępczej, przygotowanie planu pomocy dziecku i zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym – psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej. Koordynator obejmuje też swoim wsparciem pełnoletnich wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej.

W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach współpracowali z **289 rodzinami zastępczymi** (w tym 2 rodziny zastępcze pełnią jednocześnie funkcję rodziny zastępczej spokrewnionej i niezawodowej), **w tym z 278 rodzinami zastępczymi spokrewnionymi i niezawodowymi oraz z 11 zawodowymi rodzinami zastępczymi,** a także ze **157 usamodzielnianymi wychowankami (w tym 4 wychowanków zawodowych rodzin zastępczych)**.

W rodzinach zastępczych w 2024 r. przebywało (narastająco) **442 dzieci**, w tym **362 dzieci** w rodzinach zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, a **80 dzieci** w rodzinach zastępczych zawodowych.

Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin zastępczych z terenu Katowic realizowane było przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w którym jest zatrudniona wykwalifikowana kadra merytoryczna psychologów oraz pedagog. Poradnictwo specjalistyczne obejmowało między innymi diagnozowanie problemów rodzin zastępczych, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Celem poradnictwa specjalistycznego było wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu powierzonej im funkcji, wzmocnienie poczucia ich odpowiedzialności za wychowywanie dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej, adekwatne spostrzeganie swoich problemów oraz problemów dzieci, rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, podnoszenie świadomości poprzez zwrócenie uwagi na indywidualne potrzeby poszczególnych członków rodziny. Rodzinom zastępczym udzielano również wsparcia w radzeniu sobie z pojawiającymi się kryzysami czy problemami. Poradnictwo dla młodzieży prowadzono w celu zwiększenia umiejętności planowania swojej przyszłości oraz nauki budowania celów życiowych poprzez wykorzystywanie własnych zasobów.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach każdorazowo informowali rodziny zastępcze o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów. Ponadto psychologowie i pedagog w/w Zespołu często towarzyszyli koordynatorom w wizytach w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej, udzielając im wówczas bezpośrednio porad.

Kolejną formą wspierania rodzin zastępczych są grupy wsparcia, adresowane do wszystkich rodzin zastępczych. Rodzice zastępczy wyrażali potrzebę otrzymania wsparcia psychologicznego i edukacji psychologicznej, związanej ze specyfiką wychowywania dzieci w rodzinie zastępczej. W 2024 r. odbywały się również spotkania wspierające dla rodzin zastępczych spokrewnionych. Dawały one możliwość dalszego rozwoju nabytych już kompetencji oraz dzielenia się swoim doświadczeniem, związanym z rodzicielstwem zastępczym. Podejmowane w czasie spotkań zagadnienia wynikały z bieżących doświadczeń uczestników i pojawiających się trudności wychowawczych. Ponadto spotkania były wzbogacane o treści służące podnoszeniu ich kwalifikacji, rozwojowi osobistemu oraz poszukiwaniu zasobów i strategii zaradczych w omawianych problemach. Spotkania były prowadzone przez psychologa i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Ponadto psychologowie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej przeprowadzili kilka szkoleń tematycznych dla rodzin zastępczych, które były odpowiedzią na zgłaszane przez rodziny zapotrzebowanie. Szkolenia skierowane były do rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych oraz zawodowych. W 2024 r. przeprowadzone zostały następujące szkolenia:

1. Trzygodzinne szkolenie pt. **„Wspieranie dziecka ze spektrum autyzmu”**, które odbyło się 22.03.2024 r. Jego celem było nabycie i usystematyzowanie wiedzy uczestników na temat zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz współwystępujących trudności i potrzeb dzieci, w tym zaburzeń sensorycznych, trudności w komunikacji oraz potrzeb stymulacji. Ponadto uczestnicy nabyli praktycznych umiejętności w zakresie wspierania rozwoju dziecka ze spektrum autyzmu, zaspokajania jego potrzeb oraz usprawnienia komunikacji pomiędzy dzieckiem a opiekunem.

2. Cykl pięciu spotkań szkoleniowych pt. **„Doskonalenie umiejętności wychowawczych – wybrane trudności nastolatków 10-18 lat”**. Szkolenie przeprowadzone zostało w maju i czerwcu 2024r. Celem szkolenia było zwiększenie świadomości rodziców na temat problemów, z którymi najczęściej spotykają się adolescenci, a także rozwój umiejętności wychowawczych, komunikacyjnych i radzenia sobie ze stresem. Ważną częścią programu była nauka budowania silnych i zdrowych relacji emocjonalnych między rodzicami a dziećmi. Uczestnicy zdobyli umiejętności efektywnej komunikacji oraz wiedzę na temat dojrzewania, tożsamości dzieci, radzenia sobie z kryzysami emocjonalnymi i stresem.

3. Szkolenie pod tytułem **„Uzależnienia behawioralne” przeprowadzone w grudniu 2024r.** Cele szkolenia obejmowały nabycie i usystematyzowanie wiedzy uczestników w temacie uzależnień behawioralnych dzieci i młodzieży. Adresaci szkolenia nabyli umiejętności praktyczne w zakresie przyczyn i rozpoznawania, interwencji i profilaktyki uzależnień w pracy z dziećmi.

W przeprowadzonych w 2024r. szkoleniach uczestniczyło łącznie **19 osób** (17 rodzin zastępczych).

Co roku pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach opracowują tematy szkoleń dla funkcjonujących rodzin zastępczych oraz sporządzają harmonogramy szkoleniowe na podstawie zgłaszanych przez rodziny zastępcze potrzeb szkoleniowych. Działania te będą kontynuowane w kolejnych latach.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie kontynuował działania, mogące zapewnić lepsze funkcjonowanie rodzin zastępczych poprzez zapewnienie dostępności do indywidualnego poradnictwa specjalistycznego, grup wsparcia oraz szkoleń dla funkcjonujących już rodzin zastępczych. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej będą informowali rodziny zastępcze o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów (psychologów, pedagoga, terapeuty, mediatora i prawnika). Psycholodzy i pedagog będą towarzyszyli koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej podczas wizyt w rodzinach zastępczych, udzielając porad bezpośrednio w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej

2. **Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych, w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.**

Zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodziny zastępczej niezawodowe i zawodowe są zobowiązane do przedstawiania co dwa lata opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wystawionej przez psychologa.

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. psycholodzy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach wykonywali badania psychologiczne rodzicom zastępczym pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Na podstawie wyników badań sporządzano opinię, określającą predyspozycje i motywację rodziców zastępczych do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej.

3. **Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej.**

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przyznawał i realizował na rzecz rodzin zastępczych następujące świadczenia:

- Świadczenie na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej w kwocie **1002,00 zł** miesięcznie.
- Świadczenie na utrzymanie dziecka umieszczonego w zawodowej i niezawodowej rodzinie zastępczej w kwocie **1517,00 zł** miesięcznie.
- Dodatek na dziecko niepełnosprawne w kwocie **306,00 zł** miesięcznie.

W/w świadczenia podlegają corocznej waloryzacji na podstwie Obwieszczenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - waloryzacja następuje z dniem 1 czerwca.

- Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka, zgodnie z polityką świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w kwocie **600,00 zł** jednorazowo w przypadku wypoczynku trwającego bez przerwy przez co najmniej 14 dni.
- Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny zastępczej dziecka – jednorazowo w kwocie wynikającej ze zgłoszonych przez rodzinę zastępczą niezbędnych potrzeb, których zaspokojenie nie było możliwe z bieżących świadczeń na utrzymanie dziecka.
- Świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego.

- Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego zawodowej lub niezawodowej rodziny zastępczej w kwotach zależnych od przedstawionych dowodów poniesionych kosztów oraz od liczby osób wspólnie zamieszkujących.
- Świadczenie dla zawodowej rodziny zastępczej na pokrycie kosztów, związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu, w kwocie zależnej od poniesionych kosztów i możliwości finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Ponadto rodziny zastępcze korzystają ze świadczeń realizowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wynikających z różnych programów, takich jak świadczenie wychowawcze, Dobry Start, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłki pielęgnacyjne, Aktywny Rodzic.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawodowe rodziny zastępcze na podstawie zawartych umów otrzymują wynagrodzenie. Na podstawie Uchwały nr XX/455/12 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie podwyższenia wysokości kwoty wynagrodzenia przysługującego rodzinie zastępczej zawodowej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka (Dz.U. Woj. Śląsk. z 2012 r., poz. 1826), po roku od przyjęcia pierwszego dziecka do zawodowej rodziny zastępczej, wynagrodzenie ulega zwiększeniu o kwotę **1500,00 zł** miesięcznie pod warunkiem uzyskania przez zawodową rodzinę zastępczą pozytywnej oceny organizatora pieczy zastępczej.

Tabela 6 – wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych

Okres pełnienia funkcji	**Zawodowa rodzina zastępcza**	**Zawodowa rodzina zastępcza pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego**
do 1 roku pracy	**6 127,00 zł**	7597,48 + dodatek 20% 1519,50 **9 116,98 zł**
od 1 do 4 lat pracy, pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii (podwyżka wynikająca z Uchwały Nr XX/455/12 RM Katowice z dnia 28 marca 2012 r.)	**7 627,00 zł**	9457,48 + dodatek 20% 1891,50 **11 348,98 zł**
powyżej 4 lat pracy	**8 312,67 zł**	10307,71 + dodatek 20% 2061,54 **12 369,25 zł**
Sprawowanie pieczy nad każdym dzieckiem powyżej 3 dzieci powoduje podwyższenie w/w wynagrodzenia o kwotę **1 000,00 zł** brutto miesięcznie, proporcjonalnie do liczby dni pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej w danym miesiącu. Do limitu nie wlicza się pełnoletnich wychowanków pozostających wzawodowej rodzinie zastępczej. Dodatek 20% dla pogotowia rodzinnego przysługuje (na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) od pełnej kwoty wynagrodzenia obliczonego za dany miesiąc.		

W 2024 r. na wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych (wraz z obowiązkowymi obciążeniami pracodawcy w postaci składek na ubezpieczenia społeczne oraz składek na Fundusz Pracy i PPK), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wydatkował kwotę **1 236 098,96 zł.** W 2024 r. najwyższe wynagrodzenie zawodowej rodziny zastępczej wyniosło **16 312,67 zł**, a pogotowia rodzinnego **17 169,25 zł.**

W przypadku pobytu w zawodowej rodzinie zastępczej jednocześnie więcej niż 3 dzieci, rodzina ma prawo do pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego i przy opiece nad dziećmi. W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach zatrudniał na podstawie umów zleceń **18 osób** do pomocy zawodowym rodzinom zastępczym. Osoby te za wykonane usługi otrzymywały wynagrodzenie w kwocie **27,70 zł** (I półrocze) i **28,10 zł** (II półrocze) brutto za każdą godzinę, a ich zadaniem było nie tylko krótkotrwałe sprawowanie opieki nad dziećmi (np. w czasie, gdy zawodowa rodzina zastępcza była z dzieckiem na rehabilitacji lub u lekarza), ale także wyjście z dzieckiem na plac zabaw, wykonanie prania, sprzątanie mieszkania, drobne zakupy, inne prace pomocnicze. W 2024 r na wynagrodzenia dla osób pomagających zawodowym rodzinom zastępczym. przeznaczono **644 862,40 zł.**

Ponadto w 2024 r. zawarto umowy z **12 rodzinami pomocowymi**, które sprawowały opiekę nad dziećmi z zawodowych rodzin zastępczych w okresie, kiedy rodziny korzystały z przysługującej im przerwy w sprawowaniu pieczy lub z innych przyczyn nie mogły sprawować opieki (np. z powodu choroby). Na wynagrodzenia dla rodzin pomocowych przeznaczono **195 046,51 zł.**

Na podstawie Rządowego Programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027" każdej zawodowej rodzinie zastępczej w okresie od 01.07.2024r. do 31.12.2027r. przysługiwał będzie dodatek do wynagrodzenia w kwocie 1000,00 zł brutto miesięcznie. W 2024 r. wszystkie zawodowe rodziny zastępcze otrzymywały w/w dodatek.

Tabela 7 - Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	29	21
2	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora, - w tym sprawujących opiekę nad dziećmi oraz osobami, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej i nadal w niej pozostają, w tym - rodziny, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	289 3	300 5
3	Liczba dzieci, przebywających w rodzinach zastępczych (z wyjątkiem zawodowych), w tym: - dzieci, które decyzją sądu zostały w danym roku kalendarzowym umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, - w tym dzieci, które przeprowadziły się z innego powiatu do Katowic	362 46 5	366 50 6
4	Liczba osób, którym wykonano badania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej	66	70
	Liczba wydanych opinii	29	50
5	Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach dla funkcjonujących rodzin zastępczych	19	30
	Liczba przeprowadzonych szkoleń	3	4
6	Liczba spotkań grup wsparcia dla rodzin zastępczych	7	6
7	Liczba udzielonych rodzinom zastępczym porad indywidualnych (psychologicznych, pedagogicznych i prawnych)	701	720
8	Wydatki na utrzymanie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w danym roku kalendarzowym	2 811 950,93 zł	2 824 727,00 zł
9	Wydatki na świadczenia dla rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym:	5 801 006,42 zł	6 230 000,00 zł
	- jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów, związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	41 254,09 zł	54 000,00 zł
	- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	5 293 512,55 zł	5 551 900,00 zł
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne	184 155,12 zł	192 780,00 zł
	- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	56 591,09 zł	90 304,00 zł

	- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	201 875,25 zł	313 016,00 zł
	- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu	23 392,95 zł	28 000,00 zł
	- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego	225,37 zł	-

Komentarz do powyższych danych:

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na bieżąco informowali rodziny o możliwości uzyskania wsparcia, także w formie grupowej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także propozycje wspólnych spotkań adresowane do rodzin zastępczych, np. spotkania w ramach Kawiarenki dla rodzin zastępczych, obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, czy obchody Dnia Dziecka.

Badania predyspozycji i motywacji do dalszego pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej wykonywane są przez psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zgodnie z harmonogramem wynikającym z terminów ustawowych.

W 2024 r. na wysokim poziomie utrzymywała się liczba porad psychologiczno-pedagogicznych udzielonych rodzinom zastępczym, a ponadto zaobserwowano dużą otwartość rodzin zastępczych na kontakt i współpracę z w/w specjalistami.

Dodatkowo w 2024 r. przyznano 1 rodzinie zastępczej świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego w kwocie 225,37 zł.

Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.

1. **Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. W celu zapewnienia możliwości pobytu dziecka w rodzinie zastępczej do usamodzielnieni, wiek kandydatów nie powinien przekraczać 55 lat.**

W celu zapewnienia najmłodszym mieszkańcom Katowic pieczy zastępczej w rodzinnych formach, niezbędny jest stały rozwój sieci rodzin zastępczych, w tym zawodowych. Wszyscy kandydaci, zgłaszający swoją gotowość do rozpoczęcia procesu kwalifikacyjnego i ubiegania się o ustanowienie rodziną zastępczą, jeszcze przed skierowaniem na szkolenie uzyskują pełną informację o rodzajach rodzin zastępczych, w tym o rodzajach zawodowych rodzin zastępczych i możliwości ubiegania się o zawarcie umowy.

2. **Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze.**

Możliwość przekształcenia niezawodowej rodziny zastępczej w rodzinę zastępczą zawodową reguluje art. 54 oraz art. 56 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Warunki niezbędne do przekształcenia rodziny zastępczej niezawodowej w rodzinę zastępczą zawodową określone zostały w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" i obejmują one:

- wiek kandydatów nieprzekraczający 55 lat (organizator pieczy zastępczej bierze pod uwagę wiek kierowanych do rodziny dzieci, aby było możliwe usamodzielnienie wychowanków przed przejściem zawodowej rodziny zastępczej na emeryturę),
- pozytywną ocenę rodziny zastępczej, wystawioną przez dotychczasowego koordynatora rodziny zastępczej, wydaną na potrzeby przekształcenia,
- pozytywną opinię z badań psychologiczno-pedagogicznych przeprowadzonych przez psychologa w związku ze złożonym wnioskiem o przekształcenie,
- pozytywną ocenę warunków mieszkaniowych rodziny zastępczej odnośnie możliwości umieszczenia kolejnych dzieci, sporządzoną po wizycie pracowników Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach
- wyrażenie przez rodzinę zgody na przyjęcie co najmniej 2 dzieci po zawarciu umowy, a po ich przyjęciu - sprawowanie pieczy łącznie nad nie więcej niż 3 dzieci; w przypadku skierowania rodzeństwa łączna liczba dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej (za zgodą zawodowej rodziny zastępczej) może być wyższa.

Na 2024 r., zgodnie z „Powiatowym programem rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026”, przyjęto następujące limity zawierania umów:

a) dla nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych:

- 2 nowe umowy,

b) dla rodzin zastępczych zawodowych, przekształconych z rodzin zastępczych niezawodowych:

- 2 umowy.

Ogółem na 2024 r. zaplanowano funkcjonowanie 10 zawodowych rodzin zastępczych.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco monitorowali sytuację poszczególnych niezawodowych rodzin zastępczych. W przypadku spełniania przez niezawodową rodzinę zastępczą warunków do przekształcenia w rodzinę zastępczą zawodową, koordynatorzy informowali rodzinę zastępczą o takiej możliwości. Informowali również o koniecznej zgodzie na przyjęcie 2 dzieci wskazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. W 2024 r. przekształcono 4 rodziny zastępcze niezawodowe w zawodowe. Rodziny te przed zawarciem umów odbyły szkolenie dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze. Ponadto w 2024 r. do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zgłosiły się 2 rodziny zainteresowane podjęciem funkcji zawodowej rodziny zastępczej, jednak nie uzyskały pozytywnej opinii i zrezygnowały z dalszej procedury kwalifikacyjnej.

W 2024 r. funkcjonowało **11 zawodowych rodzin zastępczych, z czego 1 pogotowie rodzinne zakończyło działalność z dniem 31.01.2024 r. z powodu przejścia osób prowadzących na emeryturę.** Na dzień 31 grudnia 2024 r. w zawodowych rodzinach zastępczych przebywało łącznie **57 dzieci, w tym 2 uczących się pełnoletnich wychowanków.** Ponadto koordynatorzy, prowadzący sprawy zawodowych rodzin zastępczych, pracowali z 4 usamodzielniającymi się wychowankami, którzy już opuścili w/w rodziny zastępcze, z czego jeden wychowanek zakończył proces usamodzielnienia.

Rodzice biologiczni, którzy zachowali ograniczoną władzę rodzicielską, byli informowani o wszelkich terminach wizyt i konsultacji lekarskich, o ustalonym terminie przyjęcia dziecka do szpitala oraz o terminach rehabilitacji i zajęć wczesnego wspomagania rozwoju – w celu umożliwienia rodzicom osobistego wkładu w opiekę nad dzieckiem. Współpracę z zawodową rodziną zastępczą w 2024 r. zadeklarowało 13 rodzin biologicznych, które mimo motywowania przez asystenta rodziny, pracownika socjalnego, kuratora rodzinnego, zawodową rodzinę zastępczą lub koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz licznych deklaracji - tylko incydentalnie wzięły udział w tych działaniach.

Przebywające w zawodowych rodzinach zastępczych dzieci w wieku szkolnym, w okresie wakacji letnich skorzystały z możliwości wyjazdu na kolonie i obozy. Ponadto zawodowe rodziny zastępcze organizowały indywidualne wyjazdy poza miasto wraz z umieszczonymi w tych rodzinach dziećmi.

Sytuacja prawna zdecydowanej większości dzieci małych (do 3 roku życia), została uregulowana lub jest w trakcie procedowania w sądzie rejonowym. W 2024 r. koordynatorzy prowadzący sprawy zawodowych rodzin zastępczych współpracowali ze Śląskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Katowicach oraz Ośrodkiem Adopcyjnym i Pieczy Zastępczej „Szansa” w Bytomiu, do których zgłoszono 19 dzieci.

Tabela 8 - Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba kandydatów i wniosków o przekształcenie w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	**8**	10
	liczba kandydatów pozytywnie zaopiniowanych,	**4**	-
	liczba kandydatów negatywnie zaopiniowanych,	**2**	-
	liczba kandydatów, którzy zrezygnowali z ubiegania się o status zawodowej rodziny zastępczej	**2**	-
2	Liczba zawodowych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym, w tym: - liczba zawartych umów w danym roku kalendarzowym	**11** (narastająco) 4	14 4
3	Liczba dzieci przebywających w zawodowych	**80**	90

	rodzinach zastępczych, w tym: - liczba dzieci przyjętych w danym roku kalendarzowym	(narastająco) 26	40
4	Średni koszt pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej/rodzinnym domu dziecka, w tym: - koszt wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz rodzin pomocowych i osób zatrudnionych do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego - wydatki na świadczenia udzielone zawodowym rodzinom zastępczym	4 664,96 zł* 2 076 007,87 zł 1 165 878,99** zł	5000,00 zł 2 487 633,00 zł 1 500 000,00* zł

*W tabeli podano ogólny średni koszt pobytu dziecka. Koszty szczegółowe – pobyt w pogotowiu rodzinnym 5 767,12 zł i w pozostałych zawodowych rodzinach zastępczych 4 846,40 zł.

**Kwota świadczeń wypłaconych zawodowym rodzinom zastępczym zawiera się w kwocie świadczeń dla rodzin zastępczych ogółem.

Komentarz do powyższych danych:

Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych powinien prowadzić do powstawania nowych miejsc opieki i wychowania dla małych dzieci, które z racji wieku lub niepełnosprawności nie mogą być umieszczone w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, a także do ograniczania liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Jednocześnie zawodowe rodziny zastępcze dają możliwość wielokrotnego wykorzystania każdego miejsca, ponieważ rotacja dzieci w tych rodzinach jest znacznie większa niż w niezawodowych rodzinach zastępczych.

W celu dalszego poszerzenia oferty zawodowej rodzinnej pieczy zastępczej konieczne jest regularne zawieranie nowych umów oraz w miarę możliwości przekształcanie prawidłowo funkcjonujących niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe. Konieczne jest również pozyskiwanie kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze, którzy mogliby przejmować stałą pieczę zastępczą nad dziećmi, zwalnianymi z zawodowych rodzin zastępczych, zwłaszcza z pogotowi rodzinnych. Stąd bardzo ważną rolę należy przypisać stałej promocji rodzicielstwa zastępczego. Dodatkową możliwość pozyskania kolejnych miejsc pieczy zastępczej daje przekształcenie zawodowych rodzin zastępczych w rodzinne domy dziecka. W 2024 r. żadna rodzina nie złożyła wniosku o przekształcenie w rodzinny dom dziecka.

Mimo, iż rocznie kilkadziesiąt rodzin otrzymuje pozytywną kwalifikację do prowadzenia rodziny zastępczej, to w 2024 r. żadna z nich nie wyraziła zainteresowania utworzeniem zawodowej rodziny zastępczej. Jako barierę kandydaci, jak co roku wskazywali konieczność rezygnacji z pracy zawodowej przez osobę, która będzie pobierała wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej, brak gotowości do rozstań z kolejnymi podopiecznymi, a także dużą rotację dzieci i konieczność objęcia opieką, w tym samym czasie nie mniej niż 3 dzieci.

W 2024 r. do zawodowych rodzin zastępczych przyjęto łącznie **26 dzieci** poniżej 10 roku życia, natomiast z zawodowych rodzin zastępczych w w/w okresie zwolniono tylko **24 dzieci**.

W związku z dużą liczbą dzieci przebywających w zawodowych rodzinach zastępczych, rodzinom udzielono wsparcia w postaci zatrudnienia dodatkowych osób do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego, a w uzasadnionych przypadkach zwiększono ilość godzin wykonywania usługi ze 120 nawet do 180 miesięcznie przez każdą z zatrudnionych osób. W 2024 r. zatrudniono łącznie 18 osób do pomocy w opiece nad dziećmi i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W 2024 r. intensywnie poszukiwano rodzin pomocowych dla odciążenia zawodowych rodzin zastępczych oraz w celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym skorzystania z przysługującej im 30 dniowej przerwy w sprawowaniu pieczy. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie piczy zastępczej stanowi, że rodziną pomocową może być rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa lub prowadzący rodzinny dom dziecka albo małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, przeszkoleni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub rodziny przysposabiającej. W 2024 r. zawarto **21 umów** z **12 rodzinami pomocowymi.**

Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodziny zastępczej.

1. **Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka.**

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach współpracował z Sądem Rejonowym w Katowicach, informując o całokształcie sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz o sytuacji rodziny pochodzenia dziecka. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzali oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co 3 miesiące w przypadku dziecka do lat trzech i nie rzadziej, niż co 6 miesięcy w przypadku pozostałych dzieci. Szczegółowe zasady dotyczące oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, uregulowane zostały w rozdziale 4 przywołanej ustawy.

Rodzinna piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną pochodzenia w celu umożliwienia dziecku powrotu do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie art. 77 ust. 3 p. 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, mają obowiązek zgłaszania do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2024 r. do Śląskiego Ośrodka Adopcyjnego w Katowicach zgłoszono **8 dzieci** z niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych oraz **19 dzieci** z zawodowych rodzin zastępczych. W przypadku dzieci ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych, koordynatorzy nie wskazywali na zasadność przysposobienia. Zgodnie z decyzją komisji kwalifikacyjnej Śląskiego Ośrodka Adopcyjnego w Katowicach oraz Ośrodka Adopcyjnego i Pieczy Zastępczej „Szansa" w Bytomiu, wszystkie dzieci zgłoszone z zawodowych rodzin zastępczych zostały zakwalifikowane do przysposobienia. Natomiast tylko 1 dziecko z niezawodowej rodziny zastępczej zostało zakwalifikowane do przysposobienia.

2. **Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy**

Przepisy art. 132-134 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej regulują konieczność oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwszej oceny dokonuje się nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od pierwszej oceny, a następne nie rzadziej, niż co 3 lata.

W przypadku negatywnej oceny rodziny zastępczej, kolejna ocena jest dokonywana nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia dokonania tej oceny. W przypadku kolejnej negatywnej ostatecznej oceny organizator rodzinnej pieczy zastępczej kieruje do sądu wniosek o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej.

3. **Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.**

W 2024 r. **sporządzono 19 negatywnych ocen rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych.** Do Sądu złożono 9 wniosków o zmianę zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci oraz o rozwiązanie rodzin zastępczych lub ustanowienie nadzoru kuratora sądowego z powodu:

- niewywiązywania się przez rodzinę zastępczą z ustaleń i zobowiązań;
- niespełniania podstawowych warunków wynikających z ustawy (m.in. brak stałego źródła dochodu, orzeczona eksmisja);
- niskich umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych oraz braku gotowości do podnoszenia kompetencji i kwalifikacji wychowawczych.

W przypadku w/w złożonych wniosków sąd nie podjął działań mających na celu zmianę zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 9 - Wskaźniki realizacji:

	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka w tym: - stwierdzających brak zasadności dalszego pobytu dziecka w dotychczasowej pieczy zastępczej	619 w tym 127 w zawodowych rodzinach zastępczych -	650 w tym 135 w zawodowych rodzinach zastępczych -
2	Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych, w tym negatywnych	117 19	126 -
3	Liczba dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą, ogółem w tym:	58 w tym 24 z zawodowych RZ	67 w tym 30 z zawodowych RZ
	- powrót do rodziny pochodzenia	3 w tym 3 z zawodowych RZ	6 w tym 6 z zawodowych RZ
	- adopcja	18 w tym 18 z zawodowych RZ	22 w tym 20 z zawodowych RZ
	- piecza instytucjonalna	4 w tym 0 z zawodowych RZ	6 w tym 0 z zawodowych RZ
	- zmiana rodziny zastępczej	2 w tym 2 z zawodowych RZ	3 w tym 2 z zawodowych RZ
	- powierzenie w pieczę	-	-
	- usamodzielnienie	17 w tym 1 z zawodowej RZ	27 w tym 2 z zawodowych RZ
	- inne (jakie	-	-

Komentarz do powyższych danych:

Liczba przeprowadzonych ocen sytuacji dziecka i zasadności jego pobytu w pieczy zastępczej wynika bezpośrednio z liczby i wieku wychowanków pozostających w rodzinach zastępczych. Sytuacja dzieci powyżej lat 3, które przebywają w spokrewnionych i niezawodowych rodzinach zastępczych, oceniana jest co najmniej raz na 6 miesięcy. Na utrzymującą się wysoką liczbę ocen, sporządzanych w zawodowych rodzinach zastępczych, duży wpływ ma rotacja dzieci oraz fakt, iż w zawodowych rodzinach zastępczych w większości przebywają dzieci poniżej 3 roku życia. W ich przypadku ocenę sporządza się co 3 miesiące.

W 2024 r. tylko 3 dzieci powróciło do rodziny naturalnej. Jako powód braku możliwości powrotu dziecka do rodziców podaje się głównie niepodejmowanie przez rodziców starań o zmianę swojej sytuacji. Ponadto w tym samym okresie 18 dzieci przekazano do rodzin adopcyjnych. Zdaniem przedstawicieli ośrodków adopcyjnych, od około 2 lat notuje się niespotykany dotąd brak zainteresowania adopcją.

W następnych latach Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach będzie nadal współpracował z ośrodkami adopcyjnymi (w tym pozarządowymi) w celu zwiększenia szans adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, przebywających w pieczy zastępczej na terenie Katowic.

Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. **Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletności rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej:**

- świadczenia na kontynuowanie nauki,
- świadczenia na usamodzielnienie,
- świadczenia na zagospodarowanie,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomoc prawna i psychologiczna.

Osobom usamodzielnianym na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przysługuje wsparcie ekonomiczne oraz inne formy wsparcia ze strony organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którego zadania w mieście Katowice wypełnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielali różnych form pomocy usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej. Pozostali usamodzielniani wychowankowie (w tym wychowankowie rodzin zastępczych i placówek, którzy nie zostali objęci pomocą i wsparciem koordynatora), korzystali ze wsparcia pracowników socjalnych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej. W 2024 r. koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej współpracowali ze **153 usamodzielnianymi wychowankami**, spośród których **61** wychowankom udzielono indywidualnego wsparcia, w większości przypadków w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz pomocy prawnej i psychologicznej.

Tabela 10 - Wskaźniki realizacji:

Lp.	Nazwa wskaźnika	2024 r.	Prognoza na 2025 r.
1	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki	103	125
	- wydatki na świadczenia na kontynuowanie nauki	504 356,51 zł	490 509,00 zł
2	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie	48	48
	- wydatki na świadczenia na usamodzielnienie	340 041,65 zł	299 884,00 zł
3	Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, którzy skorzystali z pomocy w formie rzeczowej	50	50
	- wydatki na świadczenia w formie rzeczowej	117148,00zł	94 072,00 zł
4	Usamodzielniani wychowankowie, którym koordynatorzy udzielili wsparcia ogółem w tym:	61*	63*
	- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	31	26
	- w uzyskaniu zatrudnienia	9	9
	- w uzyskaniu dostępu do pomocy prawnej i psychologicznej	22	24

*jeden wychowanek może korzystać z kilku form wsparcia

Komentarz do powyższych danych:

Wychowankowie, którzy z uwagi na osiągnięcie pełnoletności opuszczają rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej, objęci zostali wsparciem i pomocą, w tym finansową. Wychowankowie mają możliwość korzystania z kilku form pomocy jednocześnie. Ogólna wysoka wartość wydatków na świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków wynika bezpośrednio z dużej liczby usamodzielniających się wychowanków, a ponadto świadczenia są regularnie waloryzowane.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuował udzielanie wychowankom jednocześnie pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy rzeczowej, ponieważ pozwala to na bardziej racjonalne wykorzystanie środków w przypadku konieczności wyposażenia pierwszego własnego mieszkania.

W zależności od indywidualnych potrzeb wychowanka, pomoc może być przyznawana jednorazowo lub w kilku etapach.

Jeden wychowanek w zależności od formy i okresu pozostawania w systemie pieczy zastępczej może otrzymać **2 500,00 zł** lub **4 998,00 zł lub 9 991,00 zł** pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz **2 272,00 zł** lub **4 542,00 zł** pomocy rzeczowej. Świadczenie na kontynuowanie nauki wynosi obecnie **759,00 zł** miesięcznie.

Cel szczegółowy 8: Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. **Utrzymanie obecnego standardu funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych.**

Na terenie Katowic funkcjonuje łącznie 15 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 12 placówek prowadzonych jest przez miasto (Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze DOM 1 - DOM 12) i 3 placówki realizujące swoje zadania na zlecenie miasta, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincja Katowicka (Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Nr 1-3). Placówki opiekuńczo-wychowawcze dysponują łącznie 193 miejscami (151 miejsc w placówkach prowadzonych przez miasto Katowice, 42 miejsca w placówkach prowadzonych przez Zgromadzenie).

Wszystkie placówki opiekuńczo-wychowawcze spełniają standardy wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2012 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Wszystkie placówki opiekuńczo-wychowawcze wpisane są do Rejestru placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej prowadzonego przez Wojewodę Śląskiego.

2. **Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.**

Zgodnie z art. 180 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W przypadku wyczerpania możliwości pracy z rodziną na rzecz utrzymania w niej dziecka oraz w przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnych formach pieczy zastępczej lub rodzinie adopcyjnej, praca ukierunkowana jest na zapewnienie dziecku możliwie najlepszej opieki poprzez umieszczenie go w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, to jest placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej następuje na podstawie postanowienia sądu lub/i wydanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach skierowania. Do głównych zadań placówki należy zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych. Placówki zapewniają dzieciom pełne utrzymanie i wyposażenie oraz całodobową opiekę i wychowanie dostosowane do ich indywidualnych potrzeb. Jednym z celów prowadzonej pracy z dziećmi jest ich przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie. Ponadto placówki prowadzą pracę z rodzinami naturalnymi dzieci w celu umożliwienia dzieciom powrotu pod opiekę rodziców, a do tego czasu – w celu podtrzymania więzi rodzinnych.

W 2024r. placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Katowice przebywało narastająco 252 dzieci. W 2024r. ustał pobyt w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 73 dzieci, w tym 23 dzieci powróciło pod opiekę swoich rodziców, 6 dzieci trafiło do rodzin zastępczych, a 44 wychowanków (po osiągnięciu pełnoletności) usamodzielniło się.

Na dzień 31 grudnia 2024. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzanych przez miasto Katowice przebywało łącznie 159 dzieci, a placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincja Katowicka przebywało 42 dzieci.

Tabela 11 – Wskaźniki realizacji zadania

	Nazwa wskaźnika	**2024 r.**	**prognoza na 2025 r.**
1	Liczba funkcjonujących placówek opiekuńczo-wychowawczych	**15**	**15**
2	Liczba miejsc w instytucjonalnej pieczy zastępczej	**193**	**193**

Komentarz do powyższych danych:

Mając na uwadze stale wysoką liczbę wydawanych przez sądy postanowień o umieszczeniu dzieci w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej, na 2025 r. zaplanowano utrzymanie obecnej liczby miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Ponadto zakłada się, że poprzez podejmowanie działań mających na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego w mieście Katowice i dalsze wspieranie katowickich rodzin zastępczych zwiększy się zainteresowanie i gotowość mieszkańców do podjęcia się funkcji rodzica zastępczego, co tym samym przyczyni się do wzrostu liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

KOSZT REALIZACJI „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" za 2024 r.

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Na realizację powierzonych zadań, związanych z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych oraz zadań związanych z usamodzielnianiem pełnoletnich wychowanków, opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach miał zabezpieczone środki w planie finansowym.

Ogólny koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" za 2024 r. wyniósł **11 681 801,38 zł.** Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12 - koszt realizacji Programu w 2024r. i prognoza na 2025r.

	Rodzaj wydatku	**2024 r. (zł)**	**Prognoza na 2025 r. (zł)**
1	**Cel szczegółowy 1: Promocja rodzinnych form pieczy zastępczej*** **Zadania** 1**.** Podejmowanie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego m.in. w mediach, portalach społecznościowych, na stronach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miasta Katowice.	-	-
2	**Cel szczegółowy 2: Szkolenie i kwalifikacja kandydatów** **Zadania:** 1.Nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, analiza ich sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej oraz skierowanie osób spełniających podstawowe kryteria ustawowe na szkolenie.	-	-
	2.Organizowanie szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej i/lub rodzinnego domu dziecka.	31 290,00	37 490,00
3	**Cel szczegółowy 3: Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej*** **Zadania:** 1.Bieżące gromadzenie, aktualizacja i uzupełnianie danych oraz przekazywanie do sądu rodzinnego rejestrów dotyczących osób: - zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, - pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.	- -	- -

4	**Cel szczegółowy 4: Wsparcie rodzin zastępczych w realizacji ich funkcji*** **Zadania:** 1.Udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, przekazanie wymaganej prawem dokumentacji oraz objęcie rodziny zastępczej wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.*	-	-
	2.Przeprowadzanie badań psychologiczno-pedagogicznych funkcjonujących rodzin zastępczych w zakresie posiadania motywacji i predyspozycji do dalszego wypełniania swojej funkcji.*	-	-
	3.Przyznanie i realizacja świadczeń pieniężnych dla rodziny zastępczej:	5 801 006,42	6 230 000,00
	- jednorazowe świadczenie pieniężne na pokrycie wydatków związanych z przyjęciem dziecka,	*41 254,09*	*54 000,00*
	- pomoc pieniężna na utrzymanie dziecka,	*5 293 512,55*	*5 551 900,00*
	- dodatek na dziecko niepełnosprawne,	*184 155,12*	*192 780,00*
	- dofinansowanie do wypoczynku,	*56 591,09*	*90 304,00*
	- dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania,	*201 875,25*	*313 016,00*
	- dofinansowanie kosztów remontu mieszkania zawodowej rodziny zastępczej	*23 392,95*	*28 000,00*
	- świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego	*225,37*	*-*
5	**Cel szczegółowy 5: Rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych** **Zadania:** 1. Pozyskanie, kwalifikacja kandydatów oraz zawarcie nowych umów o prowadzenie zawodowych rodzin zastępczych lub o prowadzenie rodzinnego domu dziecka w celu zwiększenia możliwości umieszczenia dzieci poniżej lat 10, które nie powinny przebywać w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Żaden z kandydatów nie może przekraczać wieku 55lat.*	-	-
	2.Przekształcenie niezawodowych rodzin zastępczych w zawodowe rodziny zastępcze, w tym:	2 076 007,87	2 487 633,00
	- wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych	*1 738 904,28*	*2 048 953,00*
	-składki na ubezpieczenie społeczne pracodawcy	*288 529,94*	*357 747,00*
	-składki na Fundusz Pracy pracodawcy	*30 544,03*	*50 199,00*
	- składki na Pracownicze Plany Kapitałowe pracodawcy	*18 029,62*	*30 734,00*
6	**Cel szczegółowy 6: Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych*** **Zadania:** 1.Przeprowadzanie oceny sytuacji dziecka.	-	-
	2.Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej funkcji i jakości wykonywanej pracy.	-	-
	3.Kierowanie do sądu wniosku o rozwiązanie rodziny zastępczej i zapewnienie dziecku opieki w innej formie lub w innej rodzinie zastępczej - w przypadku kolejnej oceny negatywnej.	-	-
7	**Cel szczegółowy 7: Usamodzielnianie wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej** **Zadania:** Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej oraz wsparcia osobom opuszczającym w związku z osiągnięciem pełnoletności	961 546,16	884 465,00
	·rodzinne	674 347,36	570 000,00

	·instytucjonalne formy pieczy zastępczej:	287 198,80	314 465,00
	- świadczenia na kontynuowanie nauki,	*504 356,51*	*490 509,00*
	- świadczenia na usamodzielnienie,	*340 041,65*	*299 884,00*
	- świadczenia na zagospodarowanie,	*117 148,00*	*94 072,00*
	*- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,**	-	-
	*- pomoc w uzyskaniu zatrudnienia,**	-	-
	*- pomoc prawna i psychologiczna.**	-	-
8	**Cel szczegółowy 8: Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.** **Zadania:** 1.Utrzymanie obecnego standardu funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych.	-	-
	2.Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	-	-
9	**Kwota zaplanowana na bieżącą działalność Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach**	2 811 950,93	2 824 727,00
10	**Całkowity koszt realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" za 2024 r.**	**11 681 801,38**	**12 464 315,00**

*Wszystkie zadania zaznaczone gwiazdką realizowane są w ramach bieżącej działalności Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach

PODSUMOWANIE

W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach jako organizator pieczy zastępczej realizował zaplanowane w „Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" działania, mające na celu pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej oraz zawodowej. W perspektywie długofalowej powinno to prowadzić do minimalizowania zjawiska umieszczania dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ograniczenia ogólnej liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, a także powinno przyczynić się do skrócenia czasu oczekiwania małych dzieci na umieszczenie w stałej rodzinie zastępczej, na przykład po opuszczeniu pogotowia rodzinnego.

Przeprowadzona analiza działań wynikających z założeń „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026" zrealizowanych z 2024r. pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- w wyniku prowadzonych działań promocyjnych zaobserwowano wzrost zainteresowana mieszkańców Katowic tematyką rodzicielstwa zastępczego, co przełożyło się na większą liczbę zgłaszających się osób zainteresowanych podjęciem funkcji rodziny zastępczej;
- przekształcono 4 dobrze funkcjonujące rodziny zastępcze w rodziny zastępczej, które przyjęły pod swoją pieczę kolejne dzieci – udało się osiągnąć założony w programie limit rodzin zastępczych na dany rok;
- zaobserwowano duże zainteresowanie rodzin zastępczych różnymi formami specjalistycznego wsparcia oferowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, np. grupami wsparcia realizowanymi przez pracowników Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, poradnictwem psychologicznym, pedagogicznym oraz prawnym;
- pozyskano z zasobów lokalowych miasta Katowice 2 przestronne mieszkania, które po wykonaniu generalnego remontu i wyposażeniu w podstawowe sprzęty, zostaną na początku 2025r. zasiedlone przez 2 zawodowe rodziny zastępcze, które po polepszeniu swojej sytuacji lokalowej, mają możliwość objęcia pieczą zastępczą dodatkowych dzieci;
- w wyniku podejmowanych w latach ubiegłych rozmów z zawodowymi rodzinami zastępczymi przyjęto od 2024 r. motywacyjny system ich wynagradzania, klasyfikujący wysokość wynagrodzenia zawodowej rodziny zastępczej w zależności od stażu wykonywania obowiązków oraz od ilości dzieci, pozostających pod bezpośrednią opieką rodziny (przyjęcie każdego dziecka powyżej 3 powoduje zwiększenie wynagrodzenia o 1000,00 zł);

- otrzymano dodatkowe środki finansowe na dofinansowanie wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych pochodzących z rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024-2027”;
- obserwowano nasilenie umieszczeń dzieci małych (ponizej 10 roku życia) w pieczy zastępczej na postawie postanowień sądu rejonowego. Bylo to bezpośrednio związane z nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, tzw. „Ustawy Kamilka”. Zawodowe rodziny zastępcze podejmowały trud opieki nad znacznie większą liczbą dzieci jednocześnie (od 5 do 11). Na dzień 31.12.2024r. w Katowicach funkcjonowało 10 zawodowych rodzin zastępczych (w tym 2 pogotowia rodzinne), w których przebywało średnio po 6 dzieci, łącznie 57 dzieci;
- do rodzin adopcyjnych skierowano 18 dzieci (dzieci z zawodowych rodzin zastępczych);
- udało się usamodzielnić 17 pełnoletnich wychowanków, których objęto wsparciem i pomocą;
- w celu zwiększenia liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej stale motywowano dobrze funkcjonujące rodziny zastępcze do przyjmowania nowych dzieci po usamodzielnieniu dotychczasowych wychowanków;
- podejmowano szereg działań, których celem było wspieranie i integracja środowiska katowickich rodzin zastępczych, jak np. rodziny zastępcze aktywnie uczestniczyły w prowadzonej kampanii na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego (udział rodziny zastępczej w spocie promującym wyżej wspomnianą tematykę), regularnie odbywały się spotkania Kawiarenki dla rodzin zastępczych, grup wsparcia oraz zorganizowano szereg wydarzeń integrujących rodziny zastępcze (obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Piknik z okazji Dnia Dziecka, uroczystości związane z odsłonięciem Beboczej rodziny zastępczej, spotkania świąteczne, itp.);
- z inicjatywy Wiceprezydenta Miasta Katowice podjęte zostały we współpracy z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, środowiskiem rodzin zastępczych oraz przedstawicielami instytucji działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie w mieście Katowice (Sądami), działania mające na celu wypracowanie systemu wsparcia rodzin zastępczych.

W 2025 r. miasto Katowice w ścisłej współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach będzie kontynuowało działania zarówno wspierające obecnie funkcjonujące rodziny zastępcze, jak też nakierowane na pozyskiwanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej. Sporo uwagi zostanie poświęconej szkoleniom podnoszącym kwalifikacje i rozwijającym kompetencje rodzin zastępczych. Nadal będzie podnoszona jakość usług świadczonych w zakresie wsparcia dedykowanego rodzinom zastępczym i usamodzielnianym wychowankom. Planuje się wdrożenie wieloaspektowego i wielopłaszczyznowego systemu wsparcia rodzin zastępczych, który byłyby odpowiedzią na zgłaszane przez środowisko rodzin zastępczych problemy i potrzeby oraz który jednocześnie przyczyniłby się do wzrostu atrakcyjności i zainteresowania rodzicielstwem zastępczym przez mieszkańców naszego miasta.